

Kirjanpainajatuhoihin varautuminen kiinnosti yleisöä

Anna Poimala

Kasvinsuojeluseuran Metsäjaosto järjesti ensimmäisen webinaarinsa 29.8.2023 otsikolla Kirjanpainajat kuusimetsissä - Tunnista, ehkäise, torju! Ohjelmassa oli neljä asiantuntijoiden alustusta, jotka käsittelevät kirjanpainajan tunnistamista, sen aiheuttamien tuhojen ennaltaehkäisyä ja torjuntaa, viranomaistyönä tehtäviä kirjanpainajaseurantoja, torjuntavalmisteiden käytön mahdollisuuksia sekä esimerkkitapauksia kesältä 2023. Lopuksi asiantuntijat vastasivat osallistujien kysymyksiin Q&A-osiossa.

Metsäjaoston webinaarin asiantuntijat kokoontuivat elokuussa 2023 Ruokavirastoon toteuttamaan kirjanpainaja-kaarnakuoriaista (*Ips typographus*) käsittelevää webinaaria. Kirjanpainaja on kuusen merkittävin tuholainen Euroopassa.

Webinaarin aluksi **Liisa Vihervuori** (Ruokavirasto) esitteli kirjanpainajan tuntomerkit sekä sen aiheuttamat oireet puissa. Opimme, että vuoden ensimmäisinä kuukausina kannattaa tarkkailla kuoriaisten ulostuloreikiä kuusen kuoressa, irronnutta kuorta, sekä mahdollisia toukkakäytäviä pintapuussa ja kuoren alla. Touko-kesäkuussa aikuisen kirjanpainajien parveiluaikana voi puista bongata esim. sisäänmenoreikiä

sekä niistä tullutta purua puun juurella. Kesällä toukat kasvavat ja koteloituvat kuoren alla, ja lopulta uusien aikuisten lentäessä ulos puu tyhjenee kirjanpaina- jista. Talvehtiminen tapahtuu aikuisena karikkeessa.

Kirjanpainajan jättämiä käytäviä kuu- vuneen kuusen rungolla. Kuva: Luon- nonvarakeskus.

Heli Viiri (UPM) kertoi kirjanpaina- jatuhojen ennaltaehkäisystä metsän- hoidollisin keinoin. Esitys antoi ohjeita kuusen puunkorjuun käytännön toteu- tukseen ja suunnitteluun ottaen huo- mioon sekä hyönteistuhot että PEFC ja FSC metsäsertifikaattijärjestelmien vaa- timukset. Alustuksessa käytiin läpi myös kirjanpainajan riskikohteet, jotka on tär- keää tunnistaa ja joita on hyvä seurata aktiivisesti. Näitä ovat käytännössä kaik- ki yli 55-vuotiaat kuusikot Etelä-Suo- men alueella, sekä mm. alueet joissa on muitakin tuhoja (esim. juurikäppä, tuu-

lenkaadot) tai vasta käsiteltyä metsää (harvennusalat, hakkuaukkojen reunat), tai paahteiset ja herkästi kuivuvat kasvu- paikat. Heli kertoi myös erilaisten tuho- kohteiden hoidosta sekä metsänkäyttöil- moituksen laadinnasta, ja painotti myös sekametsien lisäämisen tarpeellisuutta metsien elinvoimaisuuden ja tuhonkes- tävyuden turvaamiseksi.

Tiina Yliojan (Luonnonvara- keskus) ja **Marja Suonpään** (Tukes) esityksessä muistutettiin kirjanpainajan parhaasta torjuntakeinosta, joka on en- naltaehkäisy metsänhoidollisin keinoin. Lisäksi muistutettiin vain yhden kas- vinsuojeluainevalmisteen olevan käy- tettävissä puutavaran käsittelyyn ennen kirjanpainajan parveilua. Karate Zeon -valmisteen on tarkoitus suojella ympä- röivää puustoa. Tiina kertoi myös fero- monipyydyksistä, joita käytetään kirjan- painajaseurannoissa, mutta jotka eivät

Kirjanpainajien aiheuttamaa tuhoa kuusikossa. Kuva: Liisa Vihervuori

rajallisen pyydyskapasiteettinsa vuoksi toimisi kirjanpainajan torjuntamenetelmänä. Lukessa tehdään joka vuosi kirjanpainajan parveiluseurantaa feromonipyydyksin. Nk. riskirajana pidetään >15000 kirjanpainajaa pyydysryhmässä, ja tämän rajan ylittyessä on syytä epäillä kirjanpainajatuhoja alueella. Riskirajaa ylittyi 28 % 42:sta seurantapaikasta vuonna 2022. Parveilusta tiedotetaan kesän aikana seurantajulkistuksin (luke.fi/seurannat) karttapalvelua hyödyntäen (luonnonvaratieto.luke.fi).

Juho Kokkonen (Metsäkeskus) esitteli kuusi erilaista tuhokuusikkoa kesältä 2022, sekä kävi läpi toimenpidevaihtoehtoja kussakin tapauksessa. Hän totesi metsänomistajan oman tilanteen, tavoitteiden ja resurssien vaikuttavan käytännössä paljon metsänhoitoon ja hyönteistuhojen torjuntaan. Kirjanpainaja- ja muut kaarnakuoriaistuhot saattavat olla vaikeasti havaittavissa ja ennakoitavissa, eli tilanne vaatii ajoitet-

tuja tarkkailu- ja torjuntatoimenpiteitä, mielellään useamman kerran kasvukauden aikana.

KSS metsäjaoston webinaariin osallistui kaikkiaan 65 kuulijaa, joista kukin sai jättää ilmoittautumisen yhteydessä tai webinaarin aikana kirjanpainaja-aiheisen kysymyksen asiantuntijoille. Erilaisia, erittäin hyviä kysymyksiä tuli yhteensä 18, joihin asiantuntijat vastasivat mielellään webinaarin aikana sekä jälkeenpäin joko suullisesti tai kirjallisesti. Kaikkiaan webinaari sai paljon hyvää palautetta, joten kokemuksesta innostuneena metsäjaosto aikoo jatkaa webinaarisarjaa vuonna 2024. Pysy kuulolla Kasvinsuojeluseuran kanavissa: nettisivuilla, uutiskirjeessä, Facebookissa ja X:ssä.

Kirjoittaja toimii tutkijana Luonnonvarakuksessa sekä Kasvinsuojeluseuran metsäjaoston sihteerinä.